

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 29 maja 2025 r.
znak sprawy: BM.zp.058.9.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 9793.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 9793 złożoną przez Posła na Sejm Pana Jarosława Sachajko w sprawie danych dotyczących wypłat odszkodowań dla rolników poszkodowanych w wyniku suszy oraz działań podejmowanych w celu poprawy retencji wodnej na trwałych użytkach zielonych, przedstawiam odpowiedzi na zagadnienia poruszone w przedmiotowym piśmie.

I. Wypłaty odszkodowań za suszę w latach 2020–2024

1. Jaka była całkowita kwota środków wypłaconych rolnikom w ramach pomocy suszowej w latach 2020–2024, z podziałem na lata i źródła finansowania?

Od 2020 r. do 2024 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej Agencją, nie realizowała programu dedykowanego wyłącznie pomocy suszowej.

Programy pomocowe skierowane były do:

- 1) producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy oraz innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych;

- 2) podatników podatku rolnego, prowadzących chów lub hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych położonych na obszarze gmin, w których wystąpiła susza lub powódź;
- 3) rodzin, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.

Jednocześnie informuję, że Agencja w ramach danego programu pomocowego, nie przetwarza danych w rozbiciu na poszczególne niekorzystne zjawiska atmosferyczne, z uwagi na brak konieczności ich rozdzielania dla wyliczenia i przyznania pomocy.

Dotacje przyznawane były jako wsparcie po wszystkich stwierdzonych niekorzystnych zjawiskach atmosferycznych w gospodarstwie.

W omawianym okresie, w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy, Agencja na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015, poz. 187, z późn. zm.) (1), realizowała następujące programy pomocy:

- 1) Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych w 2019 r. w wyniku suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi (§13v ww. rozporządzenia) – *pomoc publiczna i de minimis*;
- 2) Pomoc finansowa dla producenta rolnego, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym w związku z epidemią COVID-19, w którego gospodarstwie rolnym szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi (§13z ww. rozporządzenia. Była to pomoc dla producentów rolnych, którzy złożyli wnioski na podstawie §13v ww. rozporządzenia i nie dostali pomocy) – *przepisy covidowe*;
- 3) Pomoc finansowa dla podatnika podatku rolnego, który w 2019 r. prowadził chów lub hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych położonych na obszarze gmin, w których w 2019 r. wystąpiła susza lub powódź (§ 13w ww. rozporządzenia) – *pomoc de minimis w rybołówstwie*;

- 4) Pomoc finansowa dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny (§13zh ww. rozporządzenia) – *pomoc publiczna*;
- 5) Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny (§13zp ww. rozporządzenia) – *pomoc publiczna i de minimis*;
- 6) Pomoc finansowa w zakresie wsparcia finansowego rodziny, której zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2022 r. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny lub suszy (§ 13zs ww. rozporządzenia) – *pomoc o charakterze socjalnym*;
- 7) Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny (§13zze ww. rozporządzenia) – *pomoc publiczna*.
- 8) Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. suszy, które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą powyżej 30 % średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia suszy (§13zzx ww. rozporządzenia) – *pomoc publiczna*.
- 9) Pomoc finansowa w zakresie wsparcia finansowego dla rodziny i osoby fizycznej niepozostającej w związku małżeńskim - którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w prowadzonym przez nich gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą co najmniej 15 % średniej

rocznej produkcji roślinnej w tym gospodarstwie rolnym z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody (§13zzy ww. rozporządzenia) - *pomoc o charakterze socjalnym*.

- 10) Pomoc w postaci zwrotu równowartości III i IV raty podatku w związku z suszą w 2024 r. dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą powyżej 30 % średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia suszy (§13zzz ww. rozporządzenia).

2. Ilu rolników złożyło wnioski i otrzymało wsparcie w każdym roku, a ilu odmówiono (z podaniem przyczyn)?

Dane dotyczące jednorazowych pomocy finansowych realizowanych przez Agencję, w okresie od 2020 r. do 2024 r. w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w tym suszy, zostały przedstawione w tabeli będącej załącznikiem nr 1 do niniejszego pisma.

Jednocześnie informuję, że aktualnie Agencja jest w trakcie realizacji wypłaty za straty spowodowane suszą w roku 2024.

- 1) na pomoc dla producentów rolnych w związku z suszą w 2024 r. (par. 13zxx) przyjęto 9 370 wniosków na kwotę 61 388 543 zł,
- 2) na pomoc dla rodziny w związku z suszą w 2024 r. (par. 13zzy) przyjęto 52 163 wnioski na kwotę 142 386 000 zł,
- 3) na pomoc w postaci zwrotu równowartości III i IV raty podatku w związku z suszą w 2024 r. (par. 13zzz) przyjęto 2 264 wnioski na kwotę 844 680 zł.

Źródłem finansowania tych pomocy są środki z budżetu państwa.

Kwota wypłaconych dotacji wynikała ze złożonych wniosków o udzielenie pomocy, które spełniały kryteria danego programu pomocowego i mogły zostać rozpatrzone pozytywnie. Odmowy udzielenia pomocy wynikały ze stanów faktycznych ustalonych

w toku poszczególnych postępowań prowadzonych przez kierowników biur powiatowych Agencji w związku ze złożonymi wnioskami o udzielenie pomocy. W ramach obsługi wniosków w systemie dziedzinowym nie były ewidencjonowane przyczyny odmów, więc brak jest możliwości ich przedstawienia. Ogólnie najczęściej poruszonym problemem było niespełnienie warunków, aby wnioskodawca mógł zostać zakwalifikowany do sektora MŚP (mikroprzedsiębiorstwo, małe albo średnie przedsiębiorstwo), brak przedłożenia protokołu/kalkulacji oszacowania szkód poświadczających, że szkody spowodowane przez suszę ze względu na ich wysokość spełniają kryteria określone w przepisie rozporządzenia dedykowanym danemu naborowi wniosków oraz wycofanie wniosku przez wnioskodawcę.

3. Jakie problemy zgłaszano w procesie składania wniosków przez aplikację suszową i jakie działania podjęto w celu ich rozwiązania?

Administrator zwiększył przepustowość serwera, załączył szczegółowe informacje dostępne w instrukcjach dla użytkowników: producentów rolnych, komisji i dla urzędów wojewódzkich dotyczące wypełniania, obsługi wniosków i raportów o oszacowanie strat spowodowanych przez suszę. Udostępnił adres e-mail, na który producent rolny kieruje zapytania w sprawach technicznych.

Mając na uwadze zmiany przepisów odnośnie do możliwości szacowania szkód suszy w 2023 r. również przez komisje, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco informowało zarówno pisemnie jak i poprzez organizowanie spotkań online urzędy wojewódzkie i wojewodów o powyższych zmianach. Równoległe dla komisji szacujących straty zostały opracowane i umieszczone na stronach internetowych Ministerstwa wytyczne dotyczące szacowania strat w suszy. Ponadto przedstawiciele komisji gminnych uczestniczyli również w spotkaniach online oraz przed uruchomieniem aplikacji byli poproszeni o testowanie panelu dla komisji gminnych przygotowanego dla nich w aplikacji.

W 2024 roku wprowadzono funkcjonalność, zgodnie z którą producent rolny otrzymywał wiadomości e-mail z powiadomieniem o zmianie statusu sprawy na adres, który wskazał we wniosku w sekcji Informacje o wnioskodawcy w polu Adres e-mail:

- 1) Powiadomienie o skutecznym podpisaniu wniosku

- 2) Alert o niepowodzeniu podpisania wniosku
- 3) Powiadomienie o możliwości pobrania kalkulacji
- 4) Powiadomienie o wygenerowaniu protokołu
- 5) Powiadomienie o podpisanym protokole do odbioru

Dopiero zmiana statusu na złożony oznacza, że wniosek został skutecznie wysłany i będzie brany pod uwagę w trakcie przeliczenia algorytmem rozliczeniowym.

W przypadkach pojawiających się problemów producentów rolnych ze złożeniem wniosków w wyniku nowelizacji przepisów wydłużano termin składania wniosków o oszacowanie szkód spowodowanych wystąpieniem suszy.

Producent rolny składając wniosek o oszacowanie strat za pomocą publicznej aplikacji, posługuje się swoimi danymi osobowymi i zastrzeżonymi hasłami do zasobu systemu informatycznego Agencji i winien zachować najwyższą staranność i poufność w tym zakresie.

Zatem logowanie czyli uzyskanie dostępu wymaga autoryzacji zarówno do profilu zaufanego jak i do aplikacji eWniosekPlus.

Proces pobierania danych rozpoczyna się po wprowadzeniu login-u (ID producenta rolnego) i hasła (te same, których używa producent do logowania do eWniosekPlus) wraz z wyrażeniem zgody na pobranie tych danych.

Obowiązujące przepisy nie dopuszczają możliwości wypełnienia wniosku przez osoby trzecie.

Zgłaszane problemy zwykle nie są rezultatem błędu technicznego aplikacji, tylko następstwem błędnie wprowadzonych i nie sprawdzonych przed podpisaniem danych. Przy wypełnianiu wniosku producent rolny otrzymuje informację, iż po podpisaniu wniosku nie będzie możliwości wprowadzenia zmian.

II. Skuteczność szacowania strat

1. Jakie metody szacowania strat stosowano w latach 2020–2024 (aplikacja suszowa, komisje gminne, inne)?

Uwzględniając rozmiar występowania w ostatnich latach suszy w celu usprawnienia procesu szacowania strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę, od 2020 roku została uruchomiona publiczna aplikacja. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych

zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, producenci rolni poszkodowani w wyniku suszy, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, mają możliwość zgłoszenia wniosków o oszacowanie szkód wyłącznie za pośrednictwem publicznej aplikacji.

Publiczna aplikacja umożliwi weryfikację wprowadzanych przez producenta rolnego danych o stratach w polach spowodowanych przez suszę z danymi:

- Agencji, tj. danymi z e-Wniosku Plus w zakresie upraw rolnych zgłoszonych do wniosku o dopłaty bezpośrednie oraz danymi zawartymi w Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt w zakresie liczby zwierząt wpisanych do Portalu IRZplus,
- Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNG) w zakresie zasięgu i procentowych strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę wynikających z prowadzonego przez IUNG Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej.

Automatyzacja procesu umożliwi walidację danych z dostępnych baz danych.

Producent rolny ma prawo do wielokrotnego uzupełniania strat w poszczególnych uprawach w miarę ich obejmowania suszą wskazywaną przez System Monitoringu Suszy Rolniczej kolejnych upraw rolnych i wprowadzania innych zmian we wniosku - do czasu potwierdzenia ostatniego zgłoszenia poprzez podpisanie wniosku o oszacowanie strat Profilem Zaufanym.

Tylko podpisanie wniosku uruchamia proces jego weryfikacji oraz generowania :

- protokołu, jeżeli szkody wynoszą powyżej 30 % średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła susza, albo
- kalkulacji w przypadku, gdy szkody nie przekraczają 30 % średniej rocznej produkcji roślinnej.

Ponadto, przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 1350), wprowadziły podstawę prawną do powoływania komisji ds. oszacowania szkód powstałych w wyniku suszy, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Zatem, dodatkowo (nie było to obligatoryjne) producent rolny mógł zgłosić wystąpienie szkód w terminie umożliwiającym ich oszacowanie przez powołaną przez wojewodę Komisję ds. szacowania strat, nie później niż do dnia 15 września roku wystąpienia szkody.

Komisja składała jeden raport z oszacowania szkód w danym gospodarstwie rolnym za pomocą publicznej aplikacji w terminie 60 dni od dnia oszacowania szkód spowodowanych przez suszę nie później niż do dnia 15 października roku wystąpienia suszy oraz przekazywała uwierzytelniony przez członków komisji wydruk tego raportu wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce powstania szkód.

Zgłoszenie przez producenta rolnego wniosku o oszacowanie przez Komisję powołaną przez Wojewodę strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę nie zastępowało złożenia przez tego producenta rolnego wniosku za pośrednictwem publicznej aplikacji, która generuje protokół lub kalkulację z oszacowania szkód.

Komisja Europejska w piśmie z dnia 18 sierpnia 2023r. przedstawiła stanowisko, zgodnie z którym dla celów określenia wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego porównywalnego do klęski żywiołowej, o którym mowa w art.2 pkt 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, przy określaniu średniej produkcji można zastosować rozróżnienie na sektor upraw i zwierząt.

Uwzględniając powyższe stanowisko, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2023 r zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 24 sierpnia 2023 r., wprowadzono przepisy zgodnie z którymi pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku tegorocznych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych będzie udzielana producentom rolnym, w których gospodarstwach wystąpią szkody w wysokości **powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej.**

Nastąpiła wówczas rezygnacja z wprowadzania danych dotyczących produkcji zwierzęcej.

Do wprowadzenia pozostaje wyłącznie produkcja roślinna, co przyspieszyło i ułatwiło wprowadzanie danych do wniosku.

Algorytm ustalania wysokości szkód za pośrednictwem aplikacji publicznej został opracowany zgodnie z przepisami § 13zzd ust.13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa(1).

W przypadku gdy producent rolny we wniosku o oszacowanie szkód poda procentową wysokość szkód spowodowanych przez suszę w poszczególnych uprawach wyższą niż ta wysokość ustalona na podstawie danych Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytutu Badawczego (dalej IUNG) wynikających z prowadzonego systemu monitoringu suszy rolniczej - do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się odpowiednio dane w tym zakresie IUNG.

Natomiast zgodnie z przepisami § 13zzd ust.14 ww. rozporządzenia w przypadku gdy procentowa wysokość szkód ustalona zgodnie z ust. 13 różni się od procentowej wysokości szkód oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się:

- 1) wyższą wysokość szkód spowodowanych wystąpieniem suszy, jeżeli różnica wynosi nie więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód;
- 2) niższą wysokość szkód powiększoną o 30%, jeżeli różnica wynosi więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód;
- 3) wysokość szkód ustaloną na podstawie danych IUNG, jeżeli zgodnie z ustaleniami tego instytutu wysokość szkód wynosi 0%.

Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że przepisy te mówią o powiększeniu niższej wysokości szkód o 30 %, a nie o 30 punktów procentowych (§ 3 ust. 11 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r.).

Jednocześnie zgodnie z obowiązującymi przepisami pomoc przyznawana jest w przypadku wystąpienia szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Szkody spowodowane przez suszę zgodnie z definicją suszy zawartą w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477)

oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

System informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb.

Dla wyznaczenia suszy rolniczej wybrano okres sześciu dekad od dnia 21 marca do dnia 30 września, gdyż okres ten najlepiej ocenia deficyt wody w plonowaniu roślin uprawnych. Agregacja okresu do sześciu dekad pozwala na lepsze określenie obniżenia plonu końcowego roślin z powodu wystąpienia deficytu wody.

Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW (klimatycznego bilansu wodnego).

System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu.

W latach 2020-2022 w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR) przy określaniu KBW, za pomocą, którego wyznaczany jest obszar z suszą rolniczą, wykorzystywano metodę określającą opad atmosferyczny z radarów naziemnych IMGW-PIB o rozdzielczości 1 km x 1 km, dających informacje o opadzie z 312 000 punktów pomiarowych, pozyskiwanych z częstotliwością co 10 minut.

W 2023 roku z uwagi na unowocześnienie bazy pomiarowej przez IMGW-PIB, polegającej m.in. na wykorzystaniu nowych naziemnych radarów (Radar Meteor 735CDP10), określających opad atmosferyczny o rozdzielczości 500 m x 500 m, stało się możliwe otrzymanie 1 248 000 danych pomiarowych w Polsce, pozyskiwanych z częstotliwością co 5 minut. Dane te pochodzą z sieci POLRAD i wykorzystywane są w prowadzonym Systemie w modelowaniu map KBW. POLRAD jest polską siecią radarów meteorologicznych, naziemnych urządzeń teledetekcyjnych. Pozyskiwane z tej sieci dane są niezwykle ważne z uwagi na bardzo istotny element, jakim jest opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo

dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Uzyskanie takich informacji pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów (obszaru z suszą) dla działek ewidencyjnych, gminy, powiatu. Zdecydowanie też zwiększa dokładność wyznaczenia obszarów ze stratami plonów z powodu deficytu wody.

Oprócz danych z radarów naziemnych w dalszym ciągu wykorzystywane są dane meteorologiczne pochodzące z punktów pomiarowych. Baza tych danych ciągle ulega znacznemu zwiększeniu. W sumie w prowadzonym SMSR wykorzystywane były dane meteorologiczne z 1072 punktów pomiarowych.

Z uwagi na zastosowanie cyfrowych map glebowych w skali 1 : 5 000 znacznie zwiększyła się szczegółowość wyznaczenia suszy rolniczej wynosząca 5 metrów w terenie. W latach ubiegłych w dużej mierze do wyznaczania suszy rolniczej wykorzystywane były cyfrowe mapy glebowe w skali 1: 25 000 o znacznie mniejszej rozdzielczości.

Natomiast średnia roczna produkcja roślinna i średnia roczna produkcja rolna dla celów szacowania szkód powstałych w wyniku suszy są ustalane na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowego Instytutu Badawczego o średniej wielkości produkcji roślinnej i produkcji rolnej, udostępnianych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przedstawia powyższe informacje na podstawie danych z systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych FADN.

Mając na względzie, że szkody powstałe w wyniku suszy są szacowane dla celów ubiegania się o pomoc, która jest udzielana na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE.L Nr 327, str. 1) wysokość szkód na poziomie średniej rocznej produkcji roślinnej każdego producenta rolnego jest obliczana jako różnica:

- a. iloczynu ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiła susza i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku, i

- b. iloczynu średniej rocznej ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem suszy i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

Na wysokość szkód średniej rocznej produkcji roślinnej ma wpływ nie tylko procentowa wysokość szkód, ale również wysokość przychodów z poszczególnych upraw, w tym w przychodów z upraw, w których nie jest szacowana susza.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek o oszacowanie szkód producent rolny jest zobowiązany opatrzyć podpisem zaufanym.

Tylko skuteczne podpisanie profilem zaufanym wniosku uruchamia w aplikacji proces szacowania strat suszy w gospodarstwie rolnym zakończony wytworzeniem dokumentu o nazwie kalkulacja lub protokół, który można pobrać logując się również profilem zaufanym w aplikacji.

Protokół oszacowania szkód jest generowany automatycznie za pomocą publicznej aplikacji, jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej albo kalkulacja oszacowania szkód, która jest generowana automatycznie w przypadku gdy szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej.

2. Czy analizowano rozbieżności między szacunkami aplikacji suszowej a rzeczywistymi stratami? Jeśli tak, jakie były wnioski?

Pomoc udzielana producentom rolnym za szkody powstałe w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych musi być zgodna z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi pomocy publicznej, w tym:

- a) wytycznymi w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich ((2022/C 485/01) (Dz. Urz. UE.C Nr 485, str. 1) oraz
- b) rozporządzeniem Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE.L Nr 327, str. 1),

- c) albo pomoc musi być udzielana w formule de minimis zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, s. 9, z późn. zm.).

Zgodnie z powyższymi przepisami (lit. a i b) państwa członkowskie mogą udzielać pomocy na naprawienie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową tj. niekorzystne warunki pogodowe, takie jak: mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub poważna susza, które niszczą, w przypadku sektora rolnego, **ponad 30 % średniej produkcji.**

Uwzględniając powyższe przepisy (lit. a i b) oraz stanowisko KE z 2023 r., pomoc dla producentów rolnych, w których gospodarstwach wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w 2023 r. jest udzielana producentom rolnym, w których gospodarstwach wystąpiły szkody w wysokości powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa publiczna aplikacja „ zgłoś szkodę rolniczą” służy wyłącznie do szacowania strat spowodowanych przez suszę w produkcji rolnej.

Sposób szacowania suszy oraz algorytm jej obliczania za pośrednictwem aplikacji publicznej są zgodne z przepisami § 13zdz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Określenie rzeczywistych strat w poszczególnych gospodarstwach rolnych spowodowanych np. wystąpieniem suszy byłoby możliwe wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości rolnej i przedstawieniu przez producentów rolnych rocznych sprawozdań finansowych z gospodarstwa rolnego. Do tego czasu pozostaje ustalanie strat w gospodarstwach rolnych na podstawie szacunków.

Obowiązujące przepisy prawa, nie przewidują, zarówno innego sposobu wyliczenia, jak i ponownej weryfikacji zgłaszanych przez producentów rolnych strat w uprawach rolnych powstałych w wyniku wystąpienia suszy.

3. Jakie kroki podjęto w odpowiedzi na skargi dotyczące błędów aplikacji suszowej?

Producent rolny ma prawo do wielokrotnego uzupełniania strat w poszczególnych uprawach w miarę ich obejmowania suszą wskazywaną przez System Monitoringu Suszy Rolniczej kolejnych upraw rolnych i wprowadzania innych zmian we wniosku - do czasu potwierdzenia ostatecznego zgłoszenia poprzez podpisanie wniosku o oszacowanie strat Profilem Zaufanym.

Po podjęciu działań w celu podpisania wniosku nie ma już możliwości wprowadzenia zmian i jego edycji.

Zgłaszane problemy nie są rezultatem błędu technicznego aplikacji, tylko następstwem błędnie wprowadzonych i nie sprawdzonych przed podpisaniem danych. Przy wypełnianiu wniosku producent rolny otrzymuje informację, iż po podpisaniu wniosku nie będzie możliwości wprowadzenia zmian. Możliwość wielokrotnego składania wniosków lub ich korekty prowadziłaby do tego że producent rolny mógłby posiadać kilka różnych kalkulacji lub protokołów z danego roku i posługiwać się nim dowolnie w zależności od rodzaju pomocy.

Prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych opracowane przez Główny Urząd Statystyczny.

Obecnie w Ministerstwie oraz jednostkach podległych resortowi trwają prace nad wdrożeniem nowych rozwiązań z wykorzystaniem najnowszych technologii i narzędzi informatycznych do tego, aby móc sprawniej i dokładniej szacować straty powodowane w gospodarstwach rolnych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

III. Stawki i kryteria pomocy

1. Jakie stawki pomocy suszowej obowiązywały w latach 2020–2024 dla różnych

poziomów strat?

W 2021 r. Agencja udziela pomocy finansowej producentowi rolnemu, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które:

- a) spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 20% plonu,
- b) zostały obliczone za pośrednictwem publicznej aplikacji i wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody.

Wysokość pomocy, ustala się jako iloczyn deklarowanej przez producenta rolnego we wniosku, powierzchni upraw rolnych, na których szkody spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy, spowodowały straty w wysokości co najmniej 20% plonu, i stawki pomocy.

Wysokość stawki pomocy wynosi: 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, w których wystąpiły szkody w wyniku suszy.

W 2022 r. Agencja udzielała pomocy finansowej producentowi rolnemu, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pośrednictwem publicznej aplikacji, i które spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 5% plonu.

Wysokość stawki pomocy wynosiła:

- 1 000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w wysokości co najmniej 60% plonu,
- 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w wysokości co najmniej 20% i mniej niż 60% plonu,

- 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 5% i mniej niż 60% plonu.

Pomoc była udzielana:

- 1) jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, na warunkach określonych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym oraz zgodnie z przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, w przypadku gdy szkody w uprawach rolnych spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi mającymi miejsce w 2021 r. wyniosły nie więcej niż 30 % średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym albo
- 2) jako pomoc publiczna, poza formułą *de minimis*, na warunkach określonych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz zgodnie z przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej w przypadku, gdy szkody w uprawach rolnych spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi mającymi miejsce w 2021 r. wyniosły powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym.

Wysokość pomocy ustalana była jako iloczyn deklarowanej przez producenta rolnego we wniosku powierzchni uprawy, w której powstały szkody oraz stawki pomocy.

Łączna wysokość pomocy nie mogła przekroczyć 80% (lub w przypadku gospodarstw na obszarach ONW 90%) kwoty obniżenia dochodu z produkcji rolnej, z uwzględnieniem pomocy otrzymanej na podstawie odrębnych przepisów i otrzymanych odszkodowań.

Pomoc podlegała pomniejszeniu o 50%, jeżeli producent rolny nie miał ubezpieczonych co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, od co najmniej jednego z ryzyk: suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny.

W 2022 r. Agencja udzielała pomocy w zakresie wsparcia finansowego rodziny, której zagrażała utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym w 2022 r. szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi: w tym suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pośrednictwem publicznej aplikacji.

Pomoc przysługiwała rodzinie, która m.in. wykazała sprzedaż produktów rolnych z gospodarstwa rolnego, od 1 stycznia 2021 r. do 30 września 2022 r. w wysokości co najmniej 5 000 zł brutto.

Wysokość pomocy wynosiła:

- 10 000,00 zł – w przypadku gdy utrata płynności finansowej dotyczyła rodziny, w której gospodarstwie rolnym powstały szkody spowodowane wystąpieniem suszy powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo
- 5 000,00 zł – w przypadku gdy utrata płynności finansowej dotyczyła rodziny, w której gospodarstwie rolnym powstały szkody spowodowane wystąpieniem suszy wyniosły nie więcej niż 30% i nie mniej niż 1% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody.

Ze względu na fakt, że zapotrzebowanie na pomoc przekroczyło budżet programu (600 mln zł), do obliczenia wysokości pomocy został zastosowany współczynnik korygujący w wysokości 0,52 (stanowiący iloraz kwoty 600 mln zł i kwoty równej zapotrzebowaniu na tę pomoc wynikającej ze złożonych wniosków). W związku

z powyższym przyznana i wypłacona pomoc dla poszczególnych rodzin wyniosła odpowiednio 5 200,00 zł i 2 600,00 zł.

W roku 2023 wysokość pomocy ustala się jako iloczyn powierzchni uprawy, na której zgodnie z protokołem oszacowania szkód, albo kalkulacją oszacowania szkód, powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. suszy w rozumieniu

przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, i stawki pomocy.

Stawka pomocy wynosiła:

- 1) 1000 zł na 1 ha powierzchni uprawy, na której szkody powstałe w wyniku wystąpienia w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny spowodowały utratę co najmniej 70% plonu, w tym wieloletnich użytków zielonych, na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi wynosi co najmniej 0,3 sztuki dużej jednostki przeliczeniowej na 1 ha tych użytków. Stawka ta nie dotyczy wieloletnich użytków zielonych, na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi na 1 ha tych użytków wynosi poniżej 0,3 sztuki dużej jednostki, oraz powierzchni upraw owocujących drzew owocowych, owocujących krzewów owocowych lub truskawek, na których wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. przymrozków wiosennych, gradu lub huraganu;
- 2) 500 zł na 1 ha powierzchni uprawy, na której szkody powstałe w wyniku wystąpienia w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny spowodowały utratę co najmniej 30% plonu i mniej niż 70% plonu, w tym wieloletnich użytków zielonych, na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi wynosi co najmniej 0,3 sztuki dużej jednostki przeliczeniowej na 1 ha tych użytków. Stawka ta nie dotyczy wieloletnich użytków zielonych, na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi wynosi poniżej 0,3 sztuki dużej jednostki przeliczeniowej na 1 ha tych użytków oraz upraw owocujących drzew owocowych, owocujących krzewów owocowych lub truskawek, w których wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. przymrozków wiosennych, gradu lub huraganu;
- 3) 500 zł na 1 ha powierzchni wieloletnich użytków zielonych, na której szkody powstałe w wyniku wystąpienia w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny spowodowały utratę co najmniej 70% plonu, i na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce,

kozy, konie lub gęsi, wynosi poniżej 0,3 sztuki dużej jednostki przeliczeniowej na 1 ha tych użytków;

- 4) 250 zł na 1 ha powierzchni wieloletnich użytków zielonych, na której szkody powstałe w wyniku wystąpienia w 2023 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny spowodowały utratę co najmniej 30% plonu. i mniej niż 70% plonu, i na których obsada zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi, wynosi poniżej 0,3 sztuki dużej jednostki przeliczeniowej na 1 ha tych użytków.

Przeliczenie zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, konie lub gęsi na duże jednostki przeliczeniowe będzie dokonywane stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U. poz. 483 i 1653).

W 2025 r. Agencja udziela pomocy finansowej:

- producentowi rolnemu, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą powyżej 30 % średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia suszy.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn powierzchni uprawy, na której zgodnie z protokołem oszacowania szkód, powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, i stawki pomocy.

Wysokość stawki pomocy wynosi:

- 3000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na której wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 70 % plonu;
- 2000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na której wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 50 % i mniej niż 70 % plonu;

- 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na której wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 30 % i mniej niż 50 % plonu.

Łączna wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć:

- 1) 80 % kwoty obniżenia dochodu z produkcji roślinnej - obliczonego zgodnie z art. 25 ust. 8 rozporządzenia 2022/2472;
- 2) 90 % kwoty obniżenia dochodu z produkcji roślinnej - obliczonego zgodnie z art. 25 ust. 8 rozporządzenia 2022/2472 - dla gospodarstw rolnych położonych na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami określonymi w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- w zakresie wsparcia finansowego:

1) rodziny,

2) osoby fizycznej niepozostającej w związku małżeńskim

- którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w prowadzonych przez nich gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą co najmniej 15 % średniej rocznej produkcji roślinnej w tym gospodarstwie rolnym z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody.

Wysokość pomocy wynosi 3000 zł.

- producentowi rolnemu pomoc w postaci zwrotu równowartości III i IV raty podatku w związku z suszą w 2024 r.

2. Czy stosowano współczynniki korygujące w przypadku przekroczenia puli środków i jak wpłynęło to na wypłaty?

Na podstawie przepisów ww. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, uwzględniając dane wnioskujące ze złożonych

przez producentów rolnych wniosków do pomocy finansowej dla rodzin w roku 2022, zapotrzebowanie na pomoc przekroczyło łącznie kwotę 600 mln zł, dlatego też zgodnie z § 13zs ust. 12 ww. rozporządzenia do obliczenia wysokości tej pomocy zastosowany został współczynnik korygujący w wysokości 0,52.

3. Jakie wymogi musieli spełniać rolnicy, aby otrzymać pomoc (np. ubezpieczenie upraw)?

Zgodnie z przepisami § 13 zh, 13 zp, 13 zs, 13 zze, 13 zzx rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, do wniosków o pomoce finansowe za szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich - producenci rolni na przestrzeni lat dołączali:

- wydruk protokołu oszacowania szkód, albo kalkulacji oszacowania szkód;
- kopię polisy ubezpieczeniowej potwierdzającej zawarcie umowy ubezpieczenia upraw rolnych;
- kopie dokumentów potwierdzających wysokość otrzymanego odszkodowania z zakładu ubezpieczeń;
- kopie faktur lub inne dokumenty potwierdzające sprzedaż produktów rolnych z gospodarstwa rolnego od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 30 września 2022 r. w wysokości co najmniej 5000 zł brutto;
- oświadczenie albo zaświadczenie dotyczące pomocy *de minimis* oraz informacje niezbędne do udzielenia tej pomocy, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
- zgodę współwłaściciela na wypłatę pomocy - w przypadku gdy gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym jest przedmiotem współwłasności;
- kopię decyzji ustalającej wysokość podatku rolnego na 2024 r., o której mowa w art. 6a ust. 6 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym.

Pomoc dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, których wysokość

obliczona za pośrednictwem publicznej aplikacji wynosi powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody - pomniejsza się o 50%, jeżeli w gospodarstwie rolnym w roku, w którym wystąpiły szkody, co najmniej 50% powierzchni upraw uprawianych w plonie głównym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, nie było ubezpieczonych od ryzyka suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi lub huraganu w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Jednocześnie należy zauważyć, że wysokość oszacowanych szkód w gospodarstwie rolnym nie jest uzależniona od tego czy producent rolny posiada ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Natomiast posiadanie ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich może mieć na wpływ na wysokość pomocy udzielanej w związku z wystąpieniem szkód powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

IV. Opóźnienia w wypłatach

1. Czy występowały opóźnienia w wypłatach odszkodowań w latach 2020–2024?
Jeśli tak, jakie były ich przyczyny?
2. Jakie działania podjęto, aby zapobiec opóźnieniom, szczególnie za rok 2023?

Pomoce finansowe przyznawane były w drodze decyzji kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego. Środki pieniężne na rachunki producentów rolnych przekazywano na bieżąco, niezwłocznie po wydaniu decyzji przyznającej pomoc. Ewentualne chwilowe wstrzymanie procesów wydawania decyzji przyznających pomoc wynikało z wykorzystania środków zarezerwowanych na ten cel w planie finansowym Agencji na dany rok. Niemniej jednak, biura powiatowe Agencji zobligowane były do dalszej weryfikacji wniosków, tak aby po zwiększeniu środków w planie finansowym Agencji, można było bez zbędnej zwłoki przystąpić ponownie do wydawania decyzji i przekazywania środków na rachunki beneficjentów.

W przypadku pomocy de minimis powodem wstrzymania wydawania decyzji (szczególnie w 2018 i 2019 r.) było również wyczerpanie krajowego limitu pomocy de minimis w rolnictwie.

V. Plany na przyszłość

1. Jakie działania są planowane w celu poprawy systemu szacowania strat i wypłaty odszkodowań?

Corocznie wprowadzane są w aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” zmiany mające na celu usprawnienie jej działania i spowodowanie aby była jak najbardziej przyjazna dla użytkowników. Administratorem publicznej aplikacji jest Centralny Ośrodek Informatyki, który specjalizuje się w realizacji projektów IT dla sektora publicznego i podlega w zakresie właściwości Ministerstwu Cyfryzacji.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na podstawie przekazanego przez Agencję aktualnego słownika nazw i kodów upraw obowiązującego w aplikacji eWniosekPlus przygotowuje mapowanie kodów Agencji na kody Polskiego FADN w celu aktualizacji danych w ww. publicznej aplikacji na potrzeby szacowania szkód powstałych w wyniku suszy w 2025 r.

Ponadto Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB dokonuje aktualizacji danych ekonomicznych, na podstawie których ustalana jest średnia roczna produkcja rolna oraz roślinna w protokole oszacowania szkód powstałych w wyniku suszy, sporządzanym za pomocą publicznej aplikacji.

Obecnie trwają intensywne działania administratora we współpracy z Ministerstwem mające na celu uruchomienie kampanii Susza 2025.

2. Czy przewiduje się powrót do szacowania strat przez komisje gminne w większym zakresie?

W dobie zmieniającego się klimatu następuje intensyfikacja oraz zwiększenie liczby występowania niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w naszym kraju. Z tego powodu należy skupić się na innych rozwiązaniach, które będą pomagały w szacowaniu strat nimi spowodowanych. Jednocześnie wojewodowie kierują

do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi informacje o tym, że coraz mniej osób chce szacować szkody w gospodarstwach rolnych, zatem mają oni problemy z wyznaczeniem odpowiedniej ilości komisji zdolnych w całym sezonie wegetacyjnym objętym szacowaniem, do szybkiej i właściwej oceny szkód w uprawach.

Na przestrzeni ostatnich lat, sukcesywnie szkody powodowane przez występowanie niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w ciągu roku dotyczą coraz większej liczby gospodarstw rolnych. Oznacza to, że obecnie stosowany system szacowania tylko przez komisje powoływane przez wojewodów szkód powodowanych również przez inne zjawiska niż susza, będzie musiał zostać wyparty na rzecz szacowania z użyciem innych narzędzi pomiarowych i informatycznych.

3. Jakie środki prewencyjne (np. inwestycje w nawadnianie, ubezpieczenia upraw) są planowane, aby zmniejszyć skutki suszy?

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich producenci rolni, którzy uzyskali płatności bezpośrednie mają obowiązek ubezpieczenia co najmniej 50 % powierzchni upraw zbóż, w tym gryki i kukurydzy, upraw rzepaku, rzepiku, słonecznika, facelii, gorzycy, lnu, konopi włóknistych, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych, bobowatych grubonasiennych, w tym soi, upraw bobowatych drobnonasiennych lub roślin zielarskich, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne.

VI. Wykorzystanie biomasy z TUZ

Czy Ministerstwo planuje wsparcie dla budowy biogazowni wykorzystujących biomasę z TUZ?

Wsparcie dla budowy biogazowni wykorzystujących wszelkiego rodzaju surowce pochodzenia rolniczego, w tym biomasę z TUZ jest już możliwe w ramach zarówno Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, jak i środków z innych funduszy, w tym Funduszu Modernizacyjnego.

W ramach PS dla WPR główne wsparcie instalacji OZE jest realizowane w ramach interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/i102-inwestycje-w-gospodarstwach-rolnych-w-zakresie-oze-i-poprawy-efektywnosci-energetycznej>), która polega m.in. na dofinansowaniu do 1,5 mln zł do budowy biogazowni rolniczych do 50 kW.

Ponadto wsparcie na budowę biogazowni rolniczych jest realizowane w ramach Programu Priorytetowego „Energia dla wsi” - programu wdrażanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ze środków Funduszu Modernizacyjnego. W wyniku bardzo dużego zainteresowania programem, został zwiększony jego budżet z 1 mld zł do 3 mld zł. Okres realizacji obejmuje lata 2023-2030. Beneficjentami programu są rolnicy oraz istniejące i mające powstać spółdzielnie energetyczne. Z informacji przekazywanych przez NFOŚiGW wynika, że składane wnioski w głównej mierze dotyczą budowy biogazowni rolniczych.

VII. Retencja wodna na TUZ

Jakie działania podejmuje Ministerstwo w ramach ekoschematów (np. „Retencja wody na TUZ”) w celu przywrócenia funkcjonalności systemów nawodnieniowo-odwodnieniowych?

Czy planuje się wprowadzenie dopłat w wysokości 4000 zł/ha dla nawadnianych TUZ, aby zwiększyć opłacalność dla rolników?

Płatności w ramach ekoschematu: Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych (TUZ)

Celem ekoschematu: Retencjonowanie wody na TUZ w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR) jest promowanie retencjonowania wody, które poprawia gospodarkę wodną, a także ogranicza emisję dwutlenku węgla do atmosfery (poprzez ograniczenie rozkładu materii organicznej).

Płatność w ramach tego ekoschematu dotyczy TUZ objętych równolegle wsparciem:

- w ramach praktyki: Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (w ramach płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi) lub

- ekologicznym lub
- rolno-środowiskowo-klimatycznym związanym z zachowaniem niektórych cennych siedlisk przyrodniczych (z wyłączeniem wariantu Murawy) i siedlisk zagrożonych gatunków ptaków poza obszarami Natura 2000 lub na obszarach Natura 2000 lub
- rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach interwencji: Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000.

Dodatkowo z uwagi na fakt, że TUZ położone na obszarach objętych ochroną w ramach normy GAEC 2 (która ma na celu ochronę torfowisk i obszarów podmokłych) - pełnią dodatkową ważną rolę w utrzymaniu odpowiedniej retencji wody na terenach rolniczych - od 2025 r. zostały one włączone do gruntów, do których można ubiegać się również o płatności w ramach ekoschematu: Retencjonowanie wody na TUZ.

Warto przy tym również podkreślić, że zgłoszone we wniosku powierzchnie do ekoschematu: Retencjonowanie wody na TUZ nie wliczają się do wprowadzonego od 2025 roku limitu powierzchni uprawionych do płatności w ramach ekoschematów obszarowych (wynoszącego 300 ha).

Zgłoszenie do ekoschematu: Retencjonowanie wody na TUZ nie wymaga od rolnika podejmowania żadnych dodatkowych działań. Warunkiem uzyskania płatności do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia (przy czym zalanie lub podtopienie występuje, gdy stan wysycenia profilu glebowego wodą utrzymuje się: (i) na poziomie przynajmniej 80%, (ii) przez co najmniej 12 następujących po sobie dni między 1 maja a 30 września roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności).

Informacje potwierdzające wystąpienie zalania lub podtopienia na powierzchniach TUZ (w tym z obszarem objętym normą GAEC 2), przekazywane są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Dopiero po otrzymaniu wykazu działek (sporządzonego na podstawie danych satelitarnych z IUNG-PIB), ARiMR sprawdza czy warunek przyznania płatności (tj. pokrycia się zalanych lub podtopionych TUZ) w danym roku został spełniony.

W odniesieniu do ekoschematu: Retencjonowanie wody na TUZ, łączna kwota planowanych płatności w okresie 2023-2027 wynosi 97 262 550 EUR, co oznacza

średnioroczną alokację środków w wysokości ok. 19 892 250 EUR. Szacowana w PS WPR stawka płatności w ramach tego ekoschematu wynosi 63,15 EUR/ha. W zależności od zainteresowania rolników ekoschematem faktyczna stawka może ulec zmianie. Na chwilę obecną nie są planowane zmiany mające na celu zwiększenie budżetu w tym ekoschemacie.

W kampanii 2023 ekoschematem: Retencjonowanie wody na TUZ w kraju objęto ok. 106 tys. ha i wypłacono ok. 31,6 mln zł. W kampanii 2024 wsparciem zostanie objęta powierzchnia ok. 61 tys. ha, a kwota płatności wyniesie ok. 14,8 mln zł. Łącznie w kampanii 2023 i 2024 zostanie wypłacone ok. 46,4 mln zł.

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne

W zakresie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych istnieje możliwość uzyskania wsparcia do ekstensywnego użytkowania rolniczego łąk i pastwisk położonych zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza obszarami Natura 2000.

Celem płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PS WPR i PROW 2014-2020 realizowanych na obszarach Natura 2000 i poza nimi, tj.:

- Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (PROW 2014-2020),
- Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (PROW 2014-2020),
- Interwencji 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (nowa interwencja od 2023 r.)

jest utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony: cennych siedlisk przyrodniczych, w tym siedlisk hydrogenicznych (zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, zalewowych łąk selernicowych i słonorośli, półnaturalnych łąk wilgotnych i świeżych oraz torfowisk) oraz siedlisk lęgowych ptaków (rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki oraz derkacza).

Rolnicy realizujący zobowiązania w ramach ww. płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, oprócz stosowania praktyk agrotechnicznych podejmują działania w zakresie odpowiedniego użytkowania cennych siedlisk sprzyjających ich zachowaniu

obejmujących w szczególności: stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, ekstensywny wypas zwierząt, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody czy też pozostawienie powierzchni niekoszonych. Jednocześnie beneficjenci nie mogą ingerować w system urządzeń melioracyjnych (obowiązuje zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania tych urządzeń), z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania ich do potrzeb związanych z utrzymaniem i poprawą warunków siedliskowych.

W ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014-2020 oraz PS WPR ukierunkowanych na ochronę cennych łąk i pastwisk, w tym siedlisk hydrogenicznym, tj. zależnych od wody - w kampanii 2023 r. w kraju wsparciem zostało objęte ok. 600 tys. ha siedlisk hydrogenicznym na kwotę ok. 780 mln zł. Natomiast w kampanii 2024 deklarowana powierzchnia wynikająca ze złożonych wniosków wyniosła ok. 626 tys. ha.

Ochrona i odbudowa zasobów przyrodniczych jest bardzo istotna, jednak należy pamiętać o nadrzędnym celu WPR, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego.

VIII. Infrastruktura wodna i ochrona gleb

W ramach poddziałania Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa, typ operacji „Zarządzanie zasobami wodnymi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020 można realizować inwestycje mające na celu zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Działanie skierowane jest do dwóch grup beneficjentów: Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (które może realizować inwestycje w zakresie budowy, przebudowy lub remontu urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych na ciekach wodnych naturalnych albo sztucznych) oraz gmin (które otrzymują wsparcie na budowę lub przebudowę otwartych zbiorników retencyjnych o powierzchni nieprzekraczającej 5000 m² oraz głębokości nieprzekraczającej 3 m od naturalnej powierzchni terenu). W ramach ogłoszonych naborów wniosków złożono łącznie 827 wniosków

o przyznanie pomocy na kwotę ok. 477 mln zł oraz zawarto 616 umów na kwotę ok. 693,5 mln zł (dane na koniec kwietnia 2025 r.).

W ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w inwestycji B3.3.1 „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich” przewidziane zostały środki na prace związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy. Budżet wskazanego obszaru wynosi 1,097 mld zł.

Odnosząc się natomiast do kwestii „odtworzenia” spółek wodnych informuję, że zasady funkcjonowania spółek, ich prawa i obowiązki regulują przepisy ustawy Prawo wodne (2). Spółki wodne zrzeszają osoby fizyczne lub prawne na zasadzie dobrowolności; resort rolnictwa nie może nakładać na potencjalnych członków obowiązku przystąpienia lub założenia spółki wodnej.

Spółki wodne mogą korzystać pomocy finansowej państwa udzielanej w formie dotacji podmiotowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych (z wyłączeniem zadań, na realizację których została udzielona inna dotacja). Dodatkowo na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach rezerw celowych budżetu państwa, od kilkunastu lat wydzielane są dodatkowe kwoty pieniężne dla spółek wodnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Aktualnie jest to kwota 40 mln zł rocznie. Spółki wodne mogą korzystać również z pomocy finansowej z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (jst) na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji. Kolejnym źródłem finansowania działalności spółek wodnych są składki członkowskie. Ponadto ustawa przewiduje możliwość prowadzenia przez spółki wodne działalności umożliwiającej osiągnięcie zysku netto w celu zaspokojenia potrzeb zrzeszonych w nich osób w zakresie gospodarowania wodami. Wypracowany zysk może być przeznaczony wyłącznie na cele statutowe spółki wodnej.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.).
- (2) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087, z późn. zm.).

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 tabela - jednorazowa pomoc finansowa realizowana przez Agencję, w okresie od 2020 r. do 2024 r. w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w tym suszy

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych